Monitor beheerskosten Wlz 2018

Datum 24 november 2019
Status Definitief

Colofon

Publicatienummer	
Uitgave	Extra exemplaren kunt u downloaden vanaf www.zorginstituutnederland.nl.
Projectnaam	
Projectnummer	
Versienummer	
Projectleider	
Volgnummer	2019057606
Opdracht	
Opdrachtgever	
Opdrachtnemer	
Locatie	
Contactpersoon	A. Dinkelman +31 (0)6 226 714 47
Auteur(s)	drs. A. Dinkelman
Afdeling	Fondsen
Team	Risicoverevening, Beheerskosten & Subsidies
Uitgebracht aan	de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Bijlage(n)	

Inhoud

Colofon **1**

Samenvatting **5**

Aanbeveling **7**

1 Inleiding **9**

2 Besteedbare middelen 2018 **11**

3 Werkelijke beheerskosten **15**

4 Budgetresultaten 2014 – 2018 **18**

5 Beheerskosten voor de afwikkeling AWBZ **21**

6 Reserves uitvoering Wlz **23**

7 PGB **25**

8 Conclusies en aanbevelingen **29**

Bijlage **31**

Samenvatting

Verzoek
Op verzoek van de minister van VWS rapporteert Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) vanaf het jaar 2000 jaarlijks over de ontwikkelingen in het beheerskostenbudget AWBZ en de kosten van de verbindingskantoren. Na de invoering van de Wlz per januari 2015 rapporteert het Zorginstituut over de ontwikkelingen in het beheerskostenbudget Wlz en de kosten van de zorgkantoren. Deze monitor gaat over het boekjaar 2018.

Input voor VWS
De monitor vormt voor VWS input voor het opstellen van de Nadere aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2019 en de Aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2020.

Beheerskostenbudget
Dit budget strekt tot dekking van de beheerskosten die zorgkantoren maken in het kader van de uitvoering van de Wlz. Voor deze monitor heeft het Zorginstituut zich gebaseerd op de informatie uit de financiële verantwoordingen en de kwartaalstaten van de zorgkantoren. Het macro beheerskostenbudget voor 2018 bedraagt € 168,215 miljoen en is 0,8 procent van de zorgkosten in de Wlz.

Afwikkeling AWBZ
In 2018 is het deelbudget uit 2014, dat was bestemd voor de afwikkelkosten van de AWBZ over de periode 2015 tot 2017, definitief vastgesteld voor de zorgkantoren. Hiermee is het hoofdstuk van het beheerskostenbudget AWBZ afgesloten. De kosten die na 2017 worden gemaakt, komen ten laste van de Wlz.

Budgetresultaat
Het budgetresultaat over 2018 bedraagt € 4,8 miljoen en is € 4,5 miljoen lager dan in 2017. Ondanks de stijging van de beheerskosten is het macro budgetresultaat van € 4,8 miljoen nog steeds positief.
Het budgetresultaat van de Wlz-uitvoerders met één of meer zorgkantoorregio's schommelt tussen -4,7 procent en 11,1 procent.

Budget versus beheerskosten 2017 en 2018 **(1 = € 1 mln.)**

Omschrijving	2017	2018	%
Beheerskostenbudget	157,4	168,2	6,9%
Gerealiseerde beheerskosten	148,1	163,4	10,3%
Budgetresultaat	9,3	4,8	-48,4%

Bron: Zorginstituut Nederland

Reservepositie
Op basis van de voorlopige cijfers daalt de macro reservestand, voor afroming, licht tot het laagste niveau van de afgelopen jaren. Alle Wlz-uitvoerders hebben echter nog een positieve reservestand. Het Zorginstituut verwacht dat een bedrag van € 3,9 miljoen zal worden afgeroomd over 2018. Dit bedrag zal terugvloeien naar het Fonds langdurige zorg. De reservestand na afroming ultimo 2018 bedraagt naar verwachting € 28,2 miljoen.

Reservestanden 2015 tot 2018 **(1 = € 1 mln.)**

Omschrijving	2014	2015	2016	2017	2018
Macro reservestand	37,0	34,9	42,8	34,8	32,1
Afroming overreserve	10,2	9,7	14,1	6,1	3,9
Gecorrigeerde macro reservestand	26,8	25,2	28,7	28,7	28,2

Bron: Zorginstituut Nederland

Aanbeveling

Budget 2019
De tweede kwartaalstaat van 2019 laat een totaal van € 84,678 miljoen aan beheerskosten zien. Geëxtrapoleerd over 2019 zou dit uitkomen op € 169,355 miljoen. In de Aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2019 heeft de minister van VWS € 185,936 miljoen beheerskostenbudget beschikbaar gesteld. De laatste jaren laten zien dat de beheerskosten in de tweede helft van het jaar hoger liggen dan in het eerste half jaar. Het percentage van het eerste halfjaar schommelt tussen de 43 en 46 procent van de uiteindelijke beheerskosten over het hele jaar. Dit betekent dat de uiteindelijke beheerskosten tussen de € 183 miljoen en € 195 miljoen zullen liggen.
De kans is aanzienlijk dat het huidige budget niet toereikend zal zijn voor 2019. Hierbij kan de minister in ogenschouw nemen dat de Wlz-uitvoerders een wettelijke reserve Wlz aanhouden die is bedoeld om incidentele negatieve resultaten op te vangen. Het Zorginstituut adviseert de minister hiermee rekening te houden bij het opstellen van de Tweede nadere aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2019.

Budget 2020
Voor de Aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2020 adviseert het Zorginstituut eveneens rekening te houden met de nieuwe taken van de zorgkantoren zoals onder andere de overheveling van de hulpmiddelen vanuit de Wmo en de overgang van een deel van de GGZ naar de Wlz.

1 Inleiding

Beheerskosten
De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) stelt ieder jaar via een Aanwijzing het beheerskostenbudget vast voor de uitvoering van de Wet langdurige zorg (Wlz). Tot 2015 was dit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). Dit budget strekt tot dekking van de beheerskosten die de zorgkantoren en de Wlz-uitvoerders samen maken. Zorginstituut Nederland volgt in de jaarlijkse monitor de ontwikkelingen van het budget en de kosten van de zorgkantoren en de Wlz-uitvoerders.

Begrippen
Wlz-uitvoerders die als zorgkantoren zijn aangewezen voor één of meer zorgkantoorregio's ontvangen een budget voor de kosten van de uitvoering van de Wlz. Nederland is in 31 regio's verdeeld en elke regio bestaat uit meerdere gemeenten. De zorgkantoren voeren in de praktijk de Wlz-werkzaamheden uit. De toenmalige staatssecretaris van VWS heeft in 2014 voor de periode tot en met 2020 acht Wlz-uitvoerders aangewezen die de taak van zorgkantoor uitvoeren.

Opdracht Zorginstituut Nederland
Op verzoek van VWS brengt het Zorginstituut deze Monitor beheerskosten Wlz 2018 uit. De monitor vormt voor VWS belangrijke input voor het opstellen van de Tweede nadere aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2019 en de Aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2020.

Financiering
Met de invoering van de Wlz is de verdeling van het beheerskostenbudget veranderd. Tot 2015 werd het budget voor het overgrote deel toegekend aan de verbindingskantoren die de zorgkantoorfunctie uitvoerden en was een klein deel van het budget beschikbaar voor de AWBZ-zorgverzekeraars als vergoeding voor de inschrijving van hun verzekerden voor de AWBZ.

Met ingang van 2015 ontvangen de zorgkantoren (voorheen verbindingskantoren) ongeveer de helft van het beheerskostenbudget direct uit het Fonds langdurige zorg (Flz). Met dit bedrag voeren de zorgkantoren de taken uit zoals die zijn beschreven in artikel 4.2.4, tweede lid van de Wlz aan de inwoners in de aan hen toegewezen zorgkantoorregio's. Deze taken behelzen de verstrekking van het persoonsgebonden budget en de administratie en controle van de aan die verzekerden verleende zorg.

De andere helft van het beheerskostenbudget wordt direct uitgekeerd aan de Wlz-uitvoerders en is bestemd voor de overige bij of krachtens de Wlz geregelde taken, zoals bijvoorbeeld de contractering van de zorg. Op deze manier heeft de toenmalige staatssecretaris beoogd de Wlz-uitvoerders meer in de wind te plaatsen en hen daadwerkelijk verantwoordelijk te laten zijn voor de Wlz-zorg aan hun Zvw-verzekerden.

Convenant Wlz-uitvoerings- en verantwoordingsstructuur
In 2015 is een convenant opgesteld tussen VWS en Zorgverzekeraars Nederland (ZN) waarin diverse afspraken zijn vastgelegd rond de uitvoering van de Wlz. De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) en het Zorginstituut hebben verklaard in te stemmen met de inhoud van het convenant. In het convenant wordt ondermeer gesproken over de wenselijkheid de Wlz regionaal uit te voeren, de uitbesteding van

de zorgplicht van eigen verzekerden die wonen in een regio waarvoor de Wlz-uitvoerder geen zorgkantoorfunctie vervult aan een zorgkantoor in die betreffende regio en het functioneren van de clearinghouse constructie. Dit convenant liep tot 2017 en is inmiddels verlengd tot en met 2020.

Clearinghouse constructie
Aangezien de Wlz voor een groot deel regionaal wordt uitgevoerd en Wlz-uitvoerders niet in elke regio voldoende vertegenwoordigd zijn, hebben de Wlz-uitvoerders er gezamenlijk voor gekozen de aan hen toegewezen taken over te dragen aan de zorgkantoren. Met de overdracht van deze taken dient ook het bijbehorende budget te worden overgedragen aan de uitvoerende zorgkantoren. Om te voorkomen dat de Wlz-uitvoerders voor hun verzekerden die in andere zorgkantoorregio's wonen dan waarvoor zij als zorgkantoor zijn aangewezen, aan alle andere Wlz-uitvoerders budget moeten overhevelen, heeft ZN voorgesteld als clearinghouse op te treden. Dit houdt in dat het Zorginstituut de beheerskostenbudgetten bestemd voor de Wlz-uitvoerders, na machtiging door die Wlz-uitvoerders, direct overmaakt op de rekening van ZN, waarna ZN de budgetten in één keer herverdeelt over de zorgkantoren op basis van het aantal Wlz-verzekerden per zorgkantoorregio. Op deze manier wordt veel administratieve rompslomp voorkomen alsmede een over en weer verantwoording.

Reserve uitvoering Wlz
De reserve AWBZ is per 1 januari 2015 overgegaan in de reserve Wlz. Deze reserve is bedoeld om schommelingen in de resultaten te kunnen opvangen. Het Zorginstituut heeft de vaststelling van de overschrijding van de reserve Wlz 2017 in maart 2019 afgerond. De vaststelling van de overschrijding van de reserve Wlz 2018 zal naar verwachting eind 2019 worden opgesteld.

Afwikkeling AWBZ 2014
De zorgkantoren hebben tot en met 2017 de gelegenheid gehad om hun kosten over de periode 2015-2017 inzake de afwikkeling en afbouw van de AWBZ en de kosten van het sociaal plan in hun financiële verantwoordingen op te nemen. In de loop van 2019 heeft het Zorginstituut, na goedkeuring van deze kosten door de NZa, de definitieve vaststelling van de beheerskosten AWBZ 2014 opgesteld. Overigens hebben de zorgkantoren ook in 2018 nog AWBZ-gerelateerde kosten verantwoord. Deze kosten, € 1,496 miljoen, komen ten laste van het Wlz beheerskostenbudget.

Opbouw monitor
In de navolgende hoofdstukken staat het Zorginstituut eerst stil bij de budgetten die de zorgkantoren hebben ontvangen. Daarna wordt ingegaan op de beheerskosten en de budgetresultaten. Deze resultaten hebben weer consequenties voor de reservestanden.
Ten slotte wordt in hoofdstuk 7 nog apart ingegaan op de uitvoering van de PGB-regeling, omdat het aantal budgethouders één van de parameters is om het macro beheerskostenbudget te verdelen.

2 Besteedbare middelen 2018

Budget 2018
De minister van VWS heeft in december 2017 de besteedbare middelen beheerskosten Wlz voor het jaar 2018 vastgesteld op € 163,979 miljoen. Dit bedrag is bestemd voor de dekking van de uitgaven voor de uitvoering van de Wlz door de zorgkantoren en de Wlz-uitvoerders.
In november 2018 heeft de minister de Nadere aanwijzing van de besteedbare middelen ter dekking van de beheerskosten Wlz 2018 ondertekend, waarbij de besteedbare middelen beheerskosten Wlz voor het jaar 2018 nader zijn vastgesteld op € 168,215 miljoen. Hiervan is € 78,077 miljoen bestemd voor de zorgkantoren en 90,138 miljoen euro voor de Wlz-uitvoerders. Een bedrag van € 27,416 miljoen is beschikbaar gesteld voor de beheerskosten van de Sociale Verzekeringsbank (SVB). In deze monitor worden de beheerskosten van de SVB verder buiten beschouwing gelaten.

Totstandkoming budget 2018
Het uitgangspunt bij de vaststelling van de beschikbare middelen voor enig jaar is het macrobedrag van het voorgaande jaar. Dit bedrag wordt eerst geschoond voor incidentele posten en daarna verhoogd voor loon- en prijsbijstelling.
Daarna wordt het macrobedrag verhoogd of verlaagd met bedragen voor taakuitbreidingen of taakreducties.

Samenstelling budget
In 2018 bestaat het macrobudget voor de zorgkantoren uit de volgende posten, aangevuld met het budget dat zij via de clearinghouse constructie ontvangen van de Wlz-uitvoerders:

Samenstelling budget

– Basisbedrag 2018	72,239	
– Loon- en prijsbijstelling (3,40%)	2,456	
– Uitvoering PGB (structureel)	0,195	
– Bewuste-keuze gesprekken PGB (structureel)	0,689	
– Huisbezoeken PGB (structureel)	0,795	
– Extra inspanningen trekkingsrecht (incidenteel)	0,255	
– Terugvorderen minderjarigen/Te goeder trouw (incidenteel)	0,875	
– PGB Portal 2.0 (incidenteel)	0,573	
Subtotaal zorgkantoren		**78,077**
– Basisbedrag 2018	79,655	
– Loon- en prijsbijstelling (3,40%)	2,708	
– ASR en ONVZ	0,290	
– Project 'Leven zoals je wilt' (incidenteel)	0,169	
– Kwaliteitskader Verpleeghuizen (structureel)	4,500	
– Kwaliteitskader Verpleeghuizen (incidenteel)	0,300	
– Impact iWlz (incidenteel)	2,316	
– Verbetering cliëntondersteuning (incidenteel)	0,200	
– **Subtotaal Wlz-uitvoerders**		**90,138**
Beheerskostenbudget beschikbaar voor 2018		**168,215**

Het beheerskostenbudget van de Wlz-uitvoerders dat direct wordt uitgekeerd aan de Wlz-uitvoerders (en dus geen onderdeel uitmaakt van de clearinghouse constructie), bedraagt € 14,722 miljoen en is bestemd voor de volgende taken:

- Werkzaamheden (onder andere verzekerdenregistratie) die voorheen door de AWBZ zorgverzekeraars werden uitgevoerd (€ 4,413 miljoen);
- Onafhankelijke cliëntondersteuning (€ 9,850 miljoen);
- Vaste bedragen voor ASR en ONVZ (€ 0,290 miljoen);
- Project 'Leven zoals je wilt' (€ 0,169 miljoen).

Het Zorginstituut stelt op basis van de aanwijzingen van de minister beleidsregels vast voor de verdeling van de beschikbare middelen. Deze beleidsregels zijn de basis voor de vaststelling van de budgetten per zorgkantoor en per Wlz-uitvoerder.

Verdeling van de middelen voor de zorgkantoren
Het budget voor de zorgkantoren (€ 78,077 miljoen) wordt verdeeld op basis van een vast bedrag per zorgkantoor, een vast bedrag per zorgkantoorregio, een vast bedrag per houder van een persoonsgebonden budget, een vast bedrag voor een bewuste-keuze gesprek en een vast bedrag per huisbezoek PGB. Daarnaast ontvangt elk zorgkantoor een bedrag per inwoner, waarbij inwoners van 65 jaar en ouder dubbel meetellen.
Om de zorgkantoren meer inzicht te bieden in het budget per zorgkantoorregio, vindt de berekening plaats op het niveau van de regio. Door deze bedragen te sommeren komt de berekening op het niveau van het zorgkantoor.

Verdeling van de middelen voor de Wlz-uitvoerders
Het budget voor de Wlz-uitvoerders (€ 90,138 – € 14,722 miljoen) wordt verdeeld op basis van een bedrag per verzekerde waarbij Zvw-verzekerden van 65 jaar en ouder dubbel meetellen. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de Zvw-verzekerde ook verzekerd is voor de Wlz. In de praktijk treden hier minimale verschillen op die nauwelijks van invloed zijn op de uitkomsten.

De beschikkingen die het Zorginstituut opstelt voor de Wlz-uitvoerders komen echter niet overeen met de herverdeelde budgetten die de zorgkantoren via de clearinghouse constructie ontvangen. Dit komt omdat het aantal Zvw-verzekerden van de zorgverzekeraar waartoe de Wlz-uitvoerder behoort niet overeenkomt met het aantal verzekerden van de regio('s) voor wie de zorgkantoren de Wlz uitvoeren. De Wlz-uitvoerders voeren, via hun zorgkantoren, namelijk de Wlz niet alleen uit voor hun eigen verzekerden maar voor alle verzekerden die in de aan hen toegewezen regio('s) wonen.

Voorlopige en Nadere vaststelling
Het Zorginstituut heeft in maart 2018 de voorlopige beheerskostenbudgetten Wlz 2018 vastgesteld voor zowel de zorgkantoren als de Wlz-uitvoerders. Op deze voorlopige budgetten heeft het Zorginstituut van maart 2018 tot en met december 2018 een maandelijks voorschot verstrekt.
In mei 2019 heeft het Zorginstituut voor de zorgkantoren en de Wlz-uitvoerders de budgetten nader vastgesteld op basis van de Nadere aanwijzing van de minister. Vervolgens heeft het Zorginstituut het verschil tussen de nader vastgestelde budgetten en de verstrekte voorschotten met de zorgkantoren verrekend. Afhankelijk van de uitkomst van het verschil heeft het Zorginstituut hierover rente vergoed dan wel gevorderd.

Definitieve vaststelling
Het Zorginstituut betrekt de rapporten van de NZa bij de definitieve vaststelling. Deze rapporten worden ultimo 2019 opgesteld.

Naar verwachting zal het Zorginstituut in 2020 het beheerskostenbudget voor 2018 van de Wlz-uitvoerders en de zorgkantoren definitief vaststellen.

Ontwikkeling van het budget voor de beheerskosten
Het beheerskostenbudget in 2018 is met € 10,826 miljoen 6,9 procent hoger dan in 2017, zie tabel 1. Ongeveer de helft van de stijging wordt veroorzaakt door de loon- en prijsbijstelling en de andere helft door het kwaliteitskader verpleeghuizen.

Tabel 1: Ontwikkeling beheerskostenbudget 2014 – 2018 (1=€ 1 mln.)

Omschrijving	2014	2015	2016	2017	2018
Beheerskostenbudget	185,920	151,093	156,417	157,389	168,215
Structureel	164,970	143,972	146,502	151,894	163,874
Incidenteel	20,950	7,121	9,915	5,495	4,341

Bron: Zorginstituut Nederland

Beheerskosten budget afgezet tegen budgettair kader NZa
De NZa stelt jaarlijks een budgettair kader langdurige zorg vast. Dit kader vormt het totale budget waarbinnen de Wlz-uitvoerders voor het betreffende jaar langdurige zorg kunnen contracteren.
In tabel 2 is het beheerskostenbudget van de Wlz-uitvoerders vergeleken met het budgettair kader dat de minister van VWS heeft vastgesteld voor de contracteerruimte voor zorg in natura. Bijna alle Wlz-uitvoerders schommelen rond het gemiddelde van 0,47 procent, waarbij opvalt dat Salland Zorgkantoor B.V. met 0,38 procent aanzienlijk lager scoort (vorig jaar was dit nog 0,33 procent).

Tabel 2: Budgettair kader versus beheerskostenbudget (1=€ 1 mln.)

Wlz-uitvoerder	Contracteer-ruimte voor zorg in natura	Budget Nadere vaststelling 2018 Wlz-uitvoerders	Percentage 2018 (en 2017)
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	5.983,064	30,653	0,51% (0,47%)
Stichting Zorgkantoor Menzis	2.514,825	10,982	0,44% (0,43%)
Zorgkantoor DSW B.V.	541,559	2,682	0,50% (0,48%)
Salland Zorgkantoor B.V.	250,352	0,953	0,38% (0,33%)
Zorgkantoor Friesland B.V.	752,163	3,358	0,45% (0,44%)
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	952,051	4,247	0,45% (0,44%)
VGZ Zorgkantoor B.V.	3.922,862	17,833	0,45% (0,44%)
CZ Zorgkantoor B.V.	3.961,573	18,934	0,48% (0,48%)
Totaal	**18.878,449**	**89,642***	**0,47% (0,46%)**

*Lager dan op pagina 10 aangezien budgetten van ASR en ONVZ hierin niet zijn opgenomen.

In tabel 3 is het subsidieplafond voor persoonsgebonden budgetten dat door de minister van VWS is vastgesteld, vergeleken met het beheerskostenbudget van de zorgkantoren.

Tabel 3: PGB subsidieplafond versus beheerskostenbudget (1=€ 1 mln.)

Wlz-uitvoerder / Zorgkantoor	Subsidieplafond voor Persoons-gebonden budgetten	Budget Nadere vaststelling zorgkantoren 2018	Percentage 2018 en (2017)
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	690,475	22,096	3,2% (3,4%)
Stichting Zorgkantoor Menzis	307,540	9,647	3,1% (3,1%)
Zorgkantoor DSW B.V.	52,894	4,187	7,9% (8,2%)
Salland Zorgkantoor B.V.	17,550	2,951	16,8% (15,8%)
Zorgkantoor Friesland B.V.	117,000	4,955	4,2% (4,2%)
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	63,552	5,124	8,1% (8,6%)
VGZ Zorgkantoor B.V.	476,640	14,137	3,0% (3,2%)
CZ Zorgkantoor B.V.	478,616	14,980	3,1% (3,4%)
Totaal	**2.204,267**	**78,077**	**3,5% (3,8%)**

Bij een landelijk gemiddelde van 3,5 procent valt, evenals vorig jaar, op dat drie van de vier kleinere Wlz-uitvoerders een aanzienlijk hoger percentage laten zien dan de grotere Wlz-uitvoerders, waarbij het percentage van Salland Zorgkantoor B.V. als kleinste Wlz-uitvoerder sterk afwijkt.

In tabel 4 zijn tabellen 2 en 3 samengevoegd voor het totaalbeeld.

Tabel 4: Totaal budgettair kader versus beheerskostenbudget

(1=€ 1 mln.)

Zorgkantoor	Totale contracteerruimte	Budget Nadere vaststelling 2018	Percentage 2018 en (2017)
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	6.673,539	52,749	0,79% (0,78%)
Stichting Zorgkantoor Menzis	2.822,365	20,629	0,73% (0,74%)
Zorgkantoor DSW B.V.	594,453	6,869	1,16% (1,17%)
Salland Zorgkantoor B.V.	267,902	3,904	1,46% (1,38%)
Zorgkantoor Friesland B.V.	869,163	8,313	0,96% (0,96%)
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	1.015,602	9,371	0,92% (0,93%)
VGZ Zorgkantoor B.V.	4.399,502	31,970	0,73% (0,74%)
CZ Zorgkantoor B.V.	4.440,189	33,914	0,76% (0,78%)
Totaal	**21.082,715**	**167,720***	**0,80% (0,80%)**

*Lager dan op pagina 10 aangezien budgetten van ASR en ONVZ hierin niet zijn opgenomen.

3 Werkelijke beheerskosten

Opgave zorgkantoren
Over 2018 hebben de zorgkantoren hun beheerskosten verantwoord in de financiële verantwoordingen 2018. Volgens deze opgaven bedragen de beheerskosten in 2018 in totaal € 161,918 miljoen.

Vergelijking en analyse werkelijke beheerskosten

Ontwikkeling beheerskosten
Over de afgelopen vijf jaren hebben de beheerskosten van de zorgkantoren zich als volgt ontwikkeld (tabel 5):

Tabel 5: Ontwikkeling beheerskosten 2014 – 2018 op basis van de financiële verantwoordingen (1 = € 1 mln.)

Omschrijving	2014	2015	2016	2017	2018
Beheerskosten	168,943	134,888	143,213	148,079	163,414

bron: Zorginstituut Nederland

Ten opzichte van 2017 zijn de beheerskosten met 10,4% gestegen tot ruim € 163 miljoen. Deze stijging is voor een deel toe te schrijven aan de loon/prijs bijstelling van 3,4 procent en voor een deel aan het kwaliteitskader verpleeghuizen en de impact van de invoering van iWlz-standaarden, zie tabel 6. Op termijn zullen deze deelbudgetten leiden tot een kwalitatieve verbetering van de zorgbemiddeling en een hogere efficiency. In deze tabel is een aantal incidentele, voorwaardelijke posten ondergebracht bij de vier vaste onderdelen.

Tabel 6: Uitsplitsing beheerskosten 2014 - 2018 op basis van de financiële verantwoordingen

(1 = € 1 mln.)

Omschrijving	2014	2015	2016	2017	2018
Zorgbemiddeling*	21,245 (12,6%)	26,297 (19,5%)	26,299 (18,4%)	32,792 (22,1%)	33,687 (20,6%)
PGB**	62,626 (37,1%)	42,382 (31,4%)	51,796 (36,2%)	38,320 (25,9%)	45,560 (27,9%)
Zorgcontractering en overige zorg-activiteiten***	70,650 (41,8%)	44,838 (33,2%)	40,702 (28,4%)	51,952 (35,1%)	54,423 (33,3%)
Kosten iWlz, administratie en controle	14,422 (8,5%)	21,371 (15,8%)	24,416 (17,0%)	25,015 (16,9%)	29,744 (18,2%)
Totaal	**168,943**	**134,888**	**143,213**	**148,079**	**163,414**

bron: Zorginstituut Nederland

*Inclusief Onafhankelijke cliëntondersteuning

** Inclusief kosten te goeder trouw en terugvorderen en inspanningen trekkingsrechten en overgangsrecht

*** Inclusief kwaliteitskader verpleeghuizen en Project 'Leven zoals je wilt'

Kostenverdeling 2018
In figuur 1 wordt de kostenverdeling van 2018 in beeld gebracht, waarbij duidelijk opvalt dat zorgcontractering de grootste kostenpost vormt. De relatieve wijzigingen ten opzichte van 2017 zijn marginaal.

Figuur 1 Verdeling beheerskosten 2018

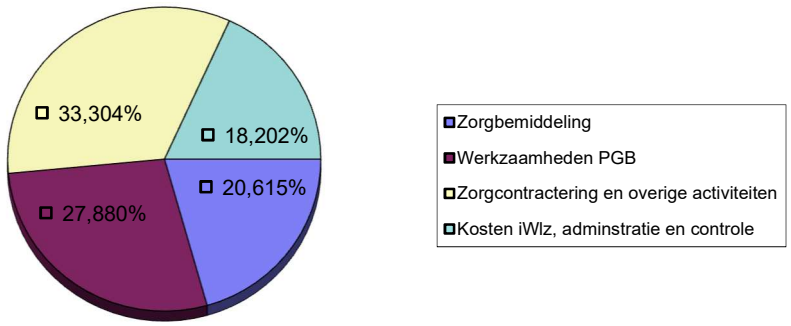

bron: Zorginstituut Nederland

In de financiële verantwoordingen van de zorgkantoren worden, naast de beheerskosten, ook de afschrijvingen en de technische voorzieningen opgenomen. Om aan te sluiten bij de cijfers van de NZa worden deze gegevens sinds vorig jaar ook in deze monitor opgenomen.

Tabel 7: Beheerskosten inclusief afschrijvingen en technische voorzieningen **(1 = € 1 mln.)**

Omschrijving	2014	2015	2016	2017	2018
Beheerskosten	170,033	134,453	143,214	148,079	163,414
Afschrijvingen	1,449	0,929	-0,513	0,953	0,693
Technische voorzieningen	0,452	2,281	0,999	-0,501	0,202
Totaal	**171,934**	**137,663**	**143,700**	**148,531**	**164,309**

bron: Zorginstituut Nederland

Kwartaalstaten
Naast de jaarlijkse opgave van de beheerskosten in de financiële verantwoordingen geven de zorgkantoren ook elk kwartaal de beheerskosten op in de vier kwartaalstaten. In de kwartaalstaten van de zorgkantoren worden de beheerskosten uitgesplitst in kosten voor extern personeel, kosten voor intern personeel en overige beheerskosten, zie tabel 8.

Tabel 8: Ontwikkeling beheerskosten 2014 – 2018 **(1 = € 1 mln.)**

Omschrijving	2014	2015*	2016*	2017*	2018
Kosten extern personeel	23,925	22,448	21,687	22,895	25,938
Kosten intern personeel	100,559	65,254	72,532	78,379	87,265
Overige beheerskosten	49,251	43,635	44,260	50,497	50,387
Totaal	**173,735**	**131,337**	**138,479**	**151,771**	**163,590**

**gecorrigeerd voor kosten AWBZ 2014* *bron: Zorginstituut Nederland*

De kosten volgens de financiële verantwoordingen en de kwartaalstaten sluiten nooit volledig aan. De vierde kwartaalstaat 2018 wordt al in februari 2019 aangeleverd en bevat deels nog een schatting. De financiële verantwoording met de definitieve cijfers wordt in juni 2019 aangeleverd. Deze wordt, in tegenstelling tot de jaarstaat, vergezeld van een accountantsverklaring.

Kostentoewijzing

Evenals in voorgaande jaren leidt een vergelijking tussen de zorgkantoren tot een dusdanig divers beeld dat het eigenlijk niet mogelijk is om op basis van de nu beschikbare gegevens conclusies te trekken op het niveau van de zorgkantoren. Dit wordt veroorzaakt doordat de door de zorgkantoren gehanteerde methoden van toerekening en toewijzing aan de diverse kostencategorieën fors verschillen. Ook wanneer opvolgende jaaropgaven van dezelfde zorgkantoren met elkaar worden vergeleken, treden in sommige gevallen grote mutaties op.
De oorzaken van deze verschillen liggen buiten het gezichtsveld van het Zorginstituut. Het toezicht (op de verantwoording) ligt immers bij de NZa, die alleen de totale beheerskosten per zorgkantoor beoordeelt en niet de onderverdeling.

4 Budgetresultaten 2014 – 2018

Beheerskostenbudget versus werkelijke beheerskosten

Aansluiting beheerskostenbudget op daadwerkelijke beheerskosten

Een belangrijk thema in deze monitor is de vraag of het macrobedrag voor beheerskosten Wlz de werkelijke kosten van de gezamenlijke zorgkantoren voldoende afdekt. In dit hoofdstuk worden de bevindingen van de twee voorgaande hoofdstukken bij elkaar gebracht.
In tabel 9 worden de budgetten, zoals die zijn berekend in de Nadere vaststelling 2018, vergeleken met de beheerskosten.

Tabel 9: Beheerskosten versus budget 2014 – 2018 **(1 = € 1 mln.)**

Omschrijving	2014	2015	2016	2017	2018
Beheerskostenbudget	185,920	151,093	154,908	157,389	168,215
Totaal beheerskosten	168,943	134,888	143,213	148,079	163,414
Budgetresultaat	**16,977**	**16,205**	**11,695**	**9,310**	**4,801**
Budgetresultaat in %	**9,1%**	**10,7%**	**7,5%**	**5,9%**	**2,9%**

bron: Zorginstituut Nederland

Beheerskostenbudget in 2018 blijkt voldoende

Evenals in de afgelopen vier jaar is ook in 2018 het macro budgetresultaat positief. Dit geeft aan dat de macrobudgetten over de afgelopen jaren toereikend zijn geweest. In figuur 2 wordt dit nogmaals in beeld gebracht. Alleen DSW en Zilveren Kruis hebben een negatief resultaat van respectievelijk 3,0 procent en 4,7 procent. Het resultaat van de overige zorgkantoren schommelt tussen de 0,9 procent en 11,1 procent.

(1 = € 1.000)

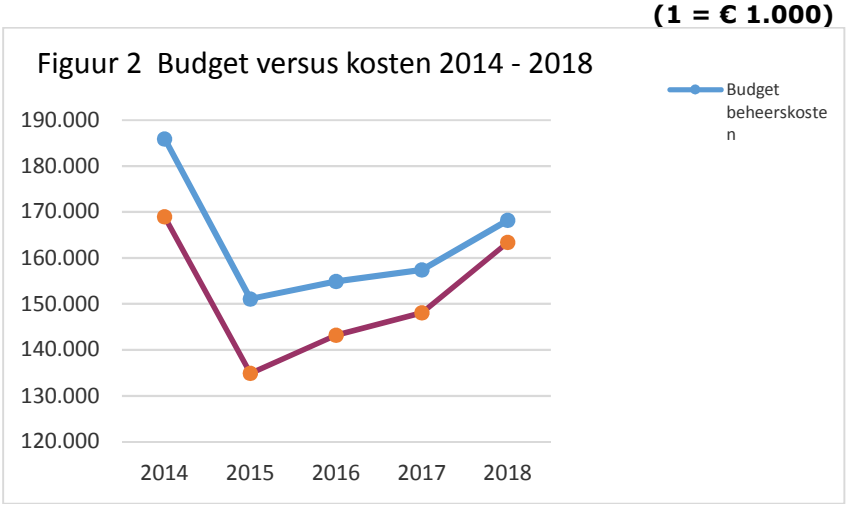

De Wlz-uitvoerders ASR en ONVZ hebben beide een licht negatief budgetresultaat. Gezien hun uitzonderingspositie (geen zorgkantoorregio's en lage budgetten) zijn deze uitkomsten niet te vergelijken met die van de zorgkantoren.

Tabel 10: Resultaat 2018 uitgedrukt in procent van budget 2018

(1 = € 1 mln.)

Zorgkantoor	Beheers-kosten 2018	Budget 2018	Budget-resultaat	Saldo in % van budget
A.S.R. Wlz-uitvoerder B.V.	0,183	0,175	-0,008	-4,7%
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	53,486	52,749	-0,737	-1,4%
Stichting Zorgkantoor Menzis	19,940	20,629	0,689	3,3%
ONVZ Langdurige Zorg B.V.	0,323	0,321	-0,002	-0,7%
Zorgkantoor DSW B.V.	7,075	6,869	-0,206	-3,0%
Salland Zorgkantoor B.V.	3,737	3,904	0,167	4,3%
Zorgkantoor Friesland B.V.	7,391	8,313	0,922	11,1%
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	9,284	9,371	0,087	0,9%
VGZ Zorgkantoor B.V.	30,438	31,970	1,532	4,8%
CZ Zorgkantoor B.V.	31,557	33,914	2,357	7,0%
Totaal	**163,414**	**168,215**	**4,801**	**2,9%**

bron: Zorginstituut Nederland

Verwacht budgetresultaat 2019

De minister van VWS heeft via de Aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2019 en de Nadere aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2019 in totaal een macrobedrag van € 185,936 miljoen beschikbaar gesteld aan de Wlz-uitvoerders en de zorgkantoren. Op dit moment zijn alleen nog de beheerskosten van de eerste twee kwartalen van 2019 bekend. Namelijk, voor het eerste kwartaal € 42,201 miljoen en voor het tweede kwartaal € 42,477 miljoen. De laatste jaren laten zien dat de beheerskosten in de tweede helft van het jaar hoger liggen dan in het eerste half jaar. Het percentage van het eerste halfjaar schommelt tussen de 43 en 46 procent van de uiteindelijke beheerskosten over het hele jaar. Dit betekent dat de uiteindelijke beheerskosten tussen de € 183 miljoen en € 195 miljoen zullen liggen. De kans is aanzienlijk dat het huidige budget niet toereikend zal zijn voor 2019. De minister dient wel in ogenschouw te nemen dat de Wlz-uitvoerders een wettelijke reserve Wlz aanhouden die is bedoeld om incidentele negatieve resultaten op te vangen. Het Zorginstituut adviseert de minister hiermee rekening te houden bij het opstellen van de Tweede nadere aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2019.

Voor de Aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2020 adviseert het Zorginstituut eveneens rekening te houden met de nieuwe taken van de zorgkantoren zoals onder andere de overheveling van de hulpmiddelen vanuit de Wmo en de overgang van een deel van de GGZ naar de Wlz.

Verdeelmodel
Het Zorginstituut zal, in goede afstemming met VWS en ZN, de uitkomsten van het verdeelmodel voor 2019 evalueren.

5 Beheerskosten voor de afwikkeling AWBZ

Extra budget voor de afwikkeling van de AWBZ

In de Nadere aanwijzing 2014 is extra budget beschikbaar gesteld voor de afwikkeling van de AWBZ. In verband met de afname van de taken en de verwachte overbezetting van de zorgkantoren is een bedrag van € 14,000 miljoen beschikbaar gesteld voor een sociaal plan. Verder is een bedrag van € 14,400 miljoen beschikbaar gesteld voor de afwikkeling van de AWBZ. Deze bedragen vloeien voort uit een inventarisatie door ZN. Voorwaarde is wel dat de kosten betrekking dienen te hebben op de jaren 2015 tot en met 2017.

In de Tweede nadere aanwijzing 2014 is besloten dat, mocht het deelbudget voor het sociaal plan niet volledig worden benut, het resterende bedrag mag worden aangewend voor de afwikkeling van de AWBZ. Bovendien werd aan het reeds beschikbaar gestelde bedrag de nog af te romen bedragen van de wettelijke reserve AWBZ 2014 toegevoegd. De afromingen over 2014 bedragen € 10,270 miljoen. Dit brengt het totaal beschikbare bedrag voor de afwikkeling van de AWBZ (inclusief de kosten voor een sociaal plan) op € 38,670 miljoen.

In de financiële verantwoordingen van 2015 tot en met 2017 hebben de zorgkantoren de beheerskosten van de afwikkeling van de AWBZ verantwoord, zie tabel 11. De NZa heeft deze kosten gecontroleerd en in sommige gevallen gecorrigeerd in zijn terugkoppeling Onderzoek financiële rechtmatigheid Wlz 2017. Het totaal beschikbare budget voor de afwikkelkosten blijkt toereikend te zijn geweest.

Tabel 11: Afwikkelkosten AWBZ (periode 2015 - 2017) (1 = € 1 mln.)

Zorgkantoor	Afwikkelkosten AWBZ	percentage
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	20,736	55,9%
Stichting Zorgkantoor Menzis	4,413	11,9%
Zorgkantoor DSW B.V.	1,163	3,1%
Salland Zorgkantoor B.V.	0,895	2,4%
Zorgkantoor Friesland B.V.	1,443	3,9%
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	1,552	4,2%
VGZ Zorgkantoor B.V.	2,806	7,6%
CZ Zorgkantoor B.V.	4,106	11,1%
Totaal	**37,114**	**100,0%**

bron: Zorginstituut Nederland

Wanneer we deze kosten afzetten tegen de beheerskostenbudgetten die de zorgkantoren over 2014 ontvangen hebben, dan zien we het volgende beeld:

Tabel 12: Beheerskostenbudget AWBZ 2014 afgezet tegen de afwikkelkosten **(1 = € 1 mln.)**

Zorgkantoor	Beheerskosten-budget DV 2014 (inclusief budget voor afwikkel-kosten)	Afwikkelkosten AWBZ	percentage
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	75,089	20,736	27,6%
Stichting Zorgkantoor Menzis	27,657	4,413	16,0%
Zorgkantoor DSW B.V.	9,993	1,163	11,6%
Salland Zorgkantoor B.V.	5,894	0,895	15,2%
Zorgkantoor Friesland B.V.	11,027	1,443	13,1%
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	13,377	1,552	11,6%
VGZ Zorgkantoor B.V.	39,906	2,806	7,0%
CZ Zorgkantoor B.V.	39,881	4,106	10,3%
Totaal	**222,824**	**37,114**	16,7%

bron: Zorginstituut Nederland

Als de afwikkelkosten AWBZ worden afgezet tegen het definitief vastgestelde beheerskostenbudget 2014 (inclusief het budget voor de afwikkelkosten), dan zien we dat dit gemiddeld 16,7 procent bedraagt. De percentages schommelen tussen de 7,0 procent en de 27,6 procent van het beheerskostenbudget. Zilveren Kruis Zorgkantoor heeft met 27,6 procent verreweg de meeste afwikkelkosten AWBZ verantwoord.

Er dient nog wel te worden opgemerkt dat er ook in 2018 en 2019 nog kosten (€ 1,496 miljoen in 2018) worden verantwoord met betrekking tot de AWBZ. Deze kosten worden vanaf 2018 ten laste gebracht van de Wlz.

6 Reserves uitvoering Wlz

Wettelijke reserve uitvoering AWBZ en Wlz
Met ingang van 1 januari 2005 is het Besluit financiering uitvoeringsorganisatie bijzondere ziektekostenverzekering AWBZ van kracht geworden. Dat Besluit verplicht de zorgkantoren om vanaf 1 januari 2005 een wettelijke reserve uitvoering AWBZ aan te houden. Met de invoering van de Wlz is de wettelijke reserve uitvoering AWBZ overgegaan in de wettelijke reserve uitvoering Wlz.

Afroming
Om de hoogte van de afroming van de reserves vast te stellen, wordt eerst berekend hoe hoog de maximale reserve Wlz mag zijn. Deze bedraagt 20 procent van het nader vastgestelde beheerskostenbudget over het betreffende jaar, gecorrigeerd met budgetcorrecties uit voorgaande jaren. Wanneer de wettelijke reserve Wlz hoger is dan de maximaal toegestane reserve Wlz, vordert het Zorginstituut de overschrijding van de Wlz-uitvoerder.

Tijdpad
In maart 2019 heeft het Zorginstituut de overschrijding van de reservestand 2017 vastgesteld. De vaststelling van de overschrijding van de reservestand 2018 zal ultimo 2019 plaats vinden.

Ontwikkeling reservestanden

Tabel 13: Reservestanden AWBZ en Wlz in de periode 2014 - 2018
(1 = € 1 mln.)

	2014	2015	2016	2017	2018*
Macro reservestand	37,048	32,354	42,835	34,800	32,147
Afroming overreserve	10,270	6,770	14,151	6,064	3,897
Gecorrigeerde macro reservestand	**26,778**	**25,584**	**28,684**	**28,736**	**28,250**
Reservestand in % van budget	**14,4%**	**16,9%**	**18,5%**	**18,3%**	**16,8%**

** De stand van 2018 is nog voorlopig.* *bron: Zorginstituut Nederland*

De macro reservestand als percentage van het beheerskostenbudget schommelt in de periode 2014 – 2018 tussen de 14,4 procent en 18,5 procent, wat aangeeft dat over deze periode de macroreserve ruim voldoende is geweest.

Mutatie reservestanden
De gecorrigeerde macro reservestand van de laatste drie jaar is vrijwel constant. De afgelopen jaren is het macro budgetresultaat goed geweest en dat heeft weer geleid tot afromingen van de wettelijke reserve bij een aantal zorgkantoren. De mutatie in het budgetresultaat hoeft overigens niet gelijk te zijn aan de mutatie in de reservestand aangezien de zorgkantoren ook de volgende posten betrekken in de berekening van de reservestand Wlz:

- Mutaties ten gevolge van afrekeningen over voorgaande boekjaren;
- Overige mutaties over voorgaande jaren;
- Financieel rendement.

- **Reservestanden op Wlz-uitvoerdersniveau**
- Uit de nog voorlopige cijfers over 2018 blijkt dat alle Wlz-uitvoerders een positieve reserve hebben. Rekening houdend met de bijzondere positie van ASR en ONVZ is het opvallend dat van de kleinere zorgkantoren De Friesland het hoogste reserve percentage heeft ten opzichte van het budget en DSW het laagste.
- Uitgedrukt in percentage van het beheerskostenbudget 2018 schommelen de uitkomsten tussen de 6,2 procent en de 36,8 procent.
-

Tabel 14: Geschatte reservestanden 2018 (1 = € 1 mln.)

Wlz-uitvoerder/ zorgkantoor	Eindstand 2018 voor afroming	Afroming	Eindstand 2018 na afroming	Budget 2018	Eindstand 2018 voor afroming als % van budget 2018 (2017)
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	7,564	0,000	7,564	47,758	15,8% (21,9%)
Stichting Zorgkantoor Menzis	2,531	0,000	2,531	21,014	12,0% (13,5%)
Zorgkantoor DSW B.V.	0,457	0,000	0,457	7,372	6,2% (7,5%)
Salland Zorgkantoor B.V.	0,610	0,000	0,610	3,874	15,7% (14,0%)
Zorgkantoor Friesland B.V.	2,885	1,315	1,570	7,850	36,8% (27,2%)
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	1,477	0,000	1,477	7,718	19,1% (30,3%)
VGZ Zorgkantoor B.V.	7,367	0,378	6,989	34,944	21,2% (26,7%)
CZ Zorgkantoor B.V.	8,946	2,204	6,742	33,708	26,5% (25,1%)
A.S.R. Wlz-uitvoerder B.V.	0,295	0,000	0,295	1,593	18,5% (18,2%)
ONVZ Langdurige Zorg B.V.	0,015	0,000	0,015	2,383	0,6% (0,8%)
Totaal	**32,147**	**3,897**	**28,250**	**168,215**	**19,1% (22,1%)**

bron: Zorginstituut Nederland

7 PGB

Werkzaamheden rond het PGB
Het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) geeft indicaties af aan cliënten die vervolgens bij het zorgkantoor kunnen aangeven of zij Zorg In Natura (ZIN) of een PGB willen ontvangen. In het geval van een PGB berekenen de zorgkantoren de hoogte van het toe te kennen budget. Vervolgens stelt het zorgkantoor de SVB op de hoogte van het toegekende bedrag, waardoor het zogenaamde trekkingsrecht ontstaat. De SVB controleert vervolgens de declaraties van de zorgverlener van de budgethouder en betaalt deze direct uit aan de zorgverlener. Met ingang van 2017 ontvangt de SVB hiervoor ook beheerskostenbudget. Voor 2018 bedroeg dit € 27,416 miljoen.

Ontwikkeling PGB-budgetten 2014 – 2019
Op peildatum 30 juni 2018 bedroeg het aantal PGB's 40.335, zie tabel 15. Op peildatum 30 juni 2019 bedroeg het aantal PGB's 43.197.

Tabel 15: PGB aantallen op peildatum 30 juni

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Aantal PGB's	29.247	35.432	39.382	40.335	43.197

bron: Zorginstituut Nederland

PGB aantallen in een grafiek
De PGB aantallen laten sinds 2015 een gestage toename zien. In 2018 is het aantal PGB's met 2,4 procent gestegen en in 2019 is het aantal PGB's zelfs met 7,1 procent gestegen.

Figuur 3 PGB aantallen in de periode 2014 - 2019

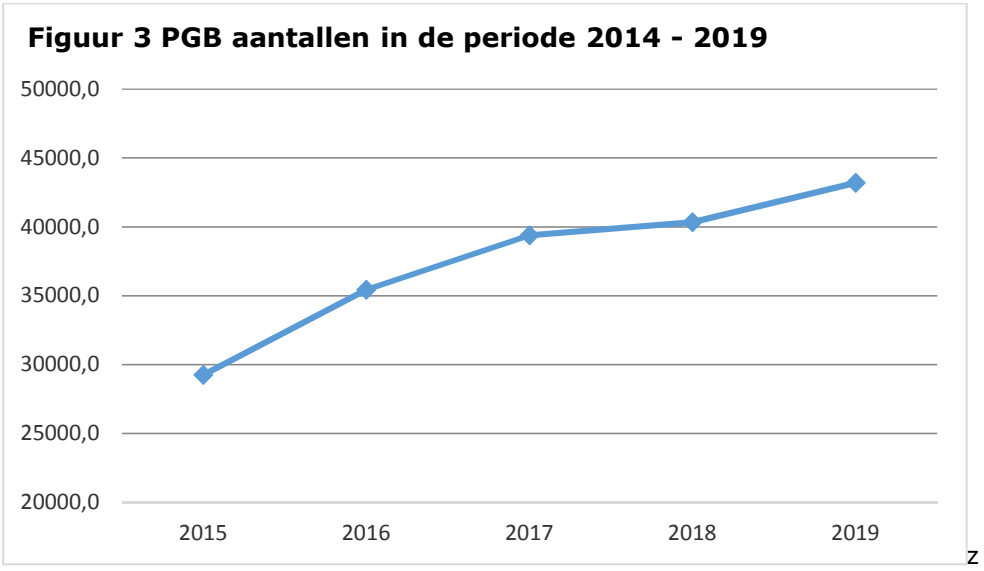

bron: Zorginstituut Nederland

In tabel 16 is de ontwikkeling van het aantal PGB's per zorgkantoor inzichtelijk gemaakt. Wat opvalt is dat Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid een stijging van meer dan 14 procent laten zien, bij een gemiddelde stijging van 7 procent.

Tabel 16: Ontwikkeling aantal PGB's 2014 - 2019 (peildatum 30 juni)

Zorgkantoor	2015	2016	2017	2018	2019
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	9.100 (31,1%)	11.284 (31,8%)	12.565 (31,9%)	12.771 (31,7%)	13.387 (31,0%)
Stichting Zorgkantoor Menzis	4.910 (16,8%)	5.660 (16,0%)	6.181 (15,7%)	6.113 (15,2%)	6.339 (14,7%)
Zorgkantoor DSW B.V.	637 (2,2%)	813 (2,3%)	927 (2,4%)	942 (2,3%)	1.010 (2,3%)
Salland Zorgkantoor B.V.	246 (0,8%)	314 (0,9%)	320 (0,8%)	324 (0,8%)	346 (0,8%)
Zorgkantoor Friesland B.V.	1.895 (6,5%)	2.118 (6,0%)	2.316 (6,9%)	2.133 (5,3%)	2.225 (5,2%)
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	861 (2,9%)	968 (2,7%)	1.042 (2,6%)	1.119 (2,8%)	1.284 (3,0%)
VGZ Zorgkantoor B.V.	5.811 (19,9%)	7.167 (20,2%)	7.847 (19,9%)	8.224 (20,4%)	9.005 (20,8%)
CZ Zorgkantoor B.V.	5.787 (19,8%)	7.108 (20,1%)	8.184 (20,8%)	8.709 (21,6%)	9.601 (22,2%)
TOTAAL	**29.247**	**35.432**	**39.382**	**40.335**	**43.197**

bron: Zorginstituut Nederland

PGB's per zorgkantoor

In tabel 17 wordt de verdeling van de PGB's over de zorgkantoren in 2018 weergegeven. Er is een opvallend grote spreiding als het aantal PGB's wordt afgezet tegen het aantal inwoners. Bij een gemiddeld aantal van 235 PGB's per honderdduizend inwoners springen, evenals vorig jaar, Zorgkantoor Friesland B.V. en Stichting Zorgkantoor Menzis eruit met respectievelijk 330 en 284 PGB's per honderdduizend inwoners en Zorg en Zekerheid met slechts 128 PGB's per honderdduizend inwoners.

Tabel 17: PGB's per 100.000 inwoners (medio 2018)

Zorgkantoren	Aantal PGB's	Aantal inwoners	Aantal PGB's per 100.000 inwoners*
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	12.771	5.743.506	222 (220)
Stichting Zorgkantoor Menzis	6.113	2.152.209	284 (288)
Zorgkantoor DSW B.V.	942	526.347	179 (178)
Salland Zorgkantoor B.V.	324	179.144	181 (179)
Zorgkantoor Friesland B.V.	2.133	647.268	330 (358)
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	1.119	874.200	128 (120)
VGZ Zorgkantoor BV	8.224	3.385.836	243 (233)
CZ Zorgkantoor B.V.	8.709	3.672.574	237 (224)
Totaal	**40.335**	**17.181.084**	**235 (231)**

bron: Zorginstituut Nederland

** Cijfers tussen haakjes betreffen de aantallen uit 2017*

Gemiddelde kosten per PGB

De beheerskosten per PGB zijn na een daling in de afgelopen twee jaar weer

gestegen van € 969 in 2017 naar € 1.084 in 2018.

Figuur 4 Gemiddelde kosten per PGB in de periode 2014 - 2018

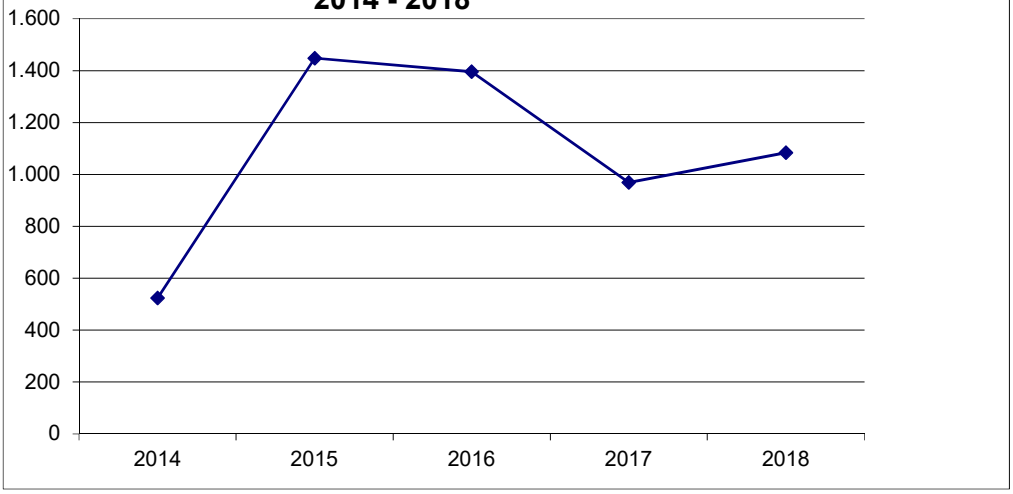

bron: Zorginstituut Nederland

De invoering van de Wlz heeft in de invoeringsjaren 2015 en 2016 tot hogere kosten per budgethouder geleid. Na een daling in 2016 en 2017 stijgen de kosten per PGB in 2018 weer.

Bewuste-keuze gesprekken

Wlz-verzekerden kunnen alleen een PGB ontvangen na een bewust-keuze gesprek met het zorgkantoor. In dit gesprek stelt het zorgkantoor vast of de aanvrager in aanmerking komt voor een PGB of dat zorg in natura een betere oplossing is. Zorgkantoren ontvingen in 2018 een vergoeding van € 275,64 voor één of meer gesprekken per budgethouder.
Tabel 18 laat zien dat het aantal bewuste-keuze gesprekken met 4,7 procent is gestegen in 2018.

Tabel 18: Ontwikkeling aantal bewuste-keuze gesprekken 2014 - 2018

Zorgkantoor	2014	2015	2016	2017	2018	Mutaties t.o.v. 2017
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	4.025	1.745	3.669	2.366	2.425	2,5%
Stichting Zorgkantoor Menzis	2.095	797	1.037	1.044	1.131	8,3%
Zorgkantoor DSW B.V.	242	181	243	184	179	-2,7%
Salland Zorgkantoor B.V.	179	111	105	76	87	14,5%
Zorgkantoor Friesland B.V.	713	323	447	325	264	-18,8%
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	362	180	258	235	361	53,6%
VGZ Zorgkantoor B.V.	2.393	1.290	2.303	1.803	1.798	-0,3%
CZ Zorgkantoor B.V.	2.537	870	1.248	1.718	1.871	8,9%
Totaal	**12.546**	**5.497**	**9.310**	**7.751**	**8.116**	**4,7%**

bron: Zorginstituut Nederland

Wat vooral opvalt in tabel 18 is de sterke stijging van het aantal bewuste-keuze gesprekken bij Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid (+53,6 %). Verder valt de afname in het aantal bewuste-keuze gesprekken op bij Zorgkantoor Friesland B.V. (-18,8 %).

Huisbezoeken
Ieder zorgkantoor bezoekt een deel van alle bestaande PGB-budgethouders aan huis ten einde informatie te verstrekken en mogelijke fraude op te sporen. De zorgkantoren ontvingen in 2018 een vast bedrag van € 530,00 voor één of meer afgelegde huisbezoeken per budgethouder.

Tabel 19 laat zien dat het aantal huisbezoeken in 2018 is gegroeid met 233 (1,7 procent). Landelijk gezien heeft bij 34 procent van alle PGB-houders een huisbezoek plaatsgevonden. Dit is conform de eis van de NZa dat zorgkantoren een PGB-houder eens in de drie jaar dienen te bezoeken.

Tabel 19: Aantal huisbezoeken in periode 2015 - 2018

Zorgkantoor	2015	2016	2017	2018	Percentage van het aantal PGB's in 2018*
Zilveren Kruis Zorgkantoor N.V.	2.975	3.891	4.205	4.340	34,0% (33,5%)
Stichting Zorgkantoor Menzis	1.362	2.013	2.379	2.313	37,8% (38,5%)
Zorgkantoor DSW B.V.	154	276	318	311	33,0% (34,3%)
Salland Zorgkantoor B.V.	84	105	122	109	33,6% (38,1%)
Zorgkantoor Friesland B.V.	393	734	857	750	35,2% (37,0%)
Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid	94	352	354	386	34,5% (34,0%)
VGZ Zorgkantoor B.V.	1.640	2.383	2.574	2.679	32,6% (32,8%)
CZ Zorgkantoor B.V.	1.579	2.423	2.726	2.880	33,1% (33,3%)
Totaal	**8.281**	**12.177**	**13.535**	**13.768**	**34,1% (34,4%)**

bron: Zorginstituut Nederland

** Cijfers tussen haakjes betreffen de percentages uit 2017*

8 Conclusies en aanbevelingen

Hoogte beheerskostenbudget 2018
Het macro beheerskostenbudget voor 2018 is met € 168,215 miljoen voldoende geweest, want de beheerskosten bedroegen € 163,414 miljoen. Het beheerskostenbudget bedraagt 0,8 procent van de zorgkosten in de Wlz.

Budgetresultaat
Het macro budgetresultaat over 2018 bedraagt € 4,801 miljoen (2,9 procent). Het resultaat van de Wlz-uitvoerders met één of meer zorgkantoorregio's schommelt tussen -4,7 procent en 11,1 procent.

Reserves 2018
Op basis van de voorlopige cijfers is de macro reservestand, voor afroming, met € 32,147 miljoen 7,6 procent lager dan de reservestand in 2017. Na de geschatte afroming is de gecorrigeerde reservestand 1,7 procent lager dan de stand van 2017. De macrostand bedraagt nog altijd 16,8 procent van het toegekende macro beheerskostenbudget.

Budget 2019
De tweede kwartaalstaat van 2019 laat een totaal van € 84,678 miljoen aan beheerskosten over de eerste helft van 2019 zien. Geëxtrapoleerd over geheel 2018 zou dit uitkomen op € 169,355 miljoen. In de Aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2019 en de Nadere aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2019 heeft de minister in totaal € 185,936 miljoen beheerskostenbudget beschikbaar gesteld aan de Wlz-uitvoerders en de zorgkantoren. De laatste jaren laten zien dat de beheerskosten in de tweede helft van het jaar hoger liggen dan in het eerste half jaar. Het percentage van het eerste halfjaar schommelt tussen de 43 en 46 procent van de uiteindelijke beheerskosten over het hele jaar. Dit betekent dat de uiteindelijke beheerskosten tussen de € 183 miljoen en € 195 miljoen zullen liggen.
De kans is aanzienlijk dat het huidige budget niet toereikend zal zijn voor 2019. Hierbij kan de minister in ogenschouw nemen dat de Wlz-uitvoerders een wettelijke reserve Wlz aanhouden die is bedoeld om incidentele negatieve resultaten op te vangen. Het Zorginstituut adviseert de minister hiermee rekening te houden bij het opstellen van de Tweede nadere aanwijzing besteedbare middelen beheerskosten Wlz 2019.

Budget 2020
Gezien de geprognosticeerde kostenontwikkeling in 2019 adviseert het Zorginstituut de minister met de toekenning van het beheerskostenbudget voor 2020 rekening te houden met deze ontwikkeling. Daarnaast zullen de nieuwe taken voor de zorgkantoren, zoals onder andere de overheveling van de hulpmiddelen vanuit de Wmo en de overgang van een deel van de GGZ naar de Wlz, een verhogende invloed hebben op het budget.

Verdeelmodel
Het Zorginstituut zal, in goede afstemming met VWS en ZN, de uitkomsten van het verdeelmodel voor 2019 bestuderen. Dit zal mogelijk leiden tot wijzigingen in het verdeelmodel van 2020.

Zorginstituut Nederland

Voorzitter Raad van Bestuur

Sjaak Wijma

Bijlage

Zorgkantoorregio's en zorgkantoren
In tabel 16 wordt een opsomming gegeven van de zorgkantoorregio's en de Wlz-uitvoerders die daarvoor als zorgkantoor zijn aangewezen voor 2018.

Tabel 20: Zorgkantoorregio's en Wlz-uitvoerders

Naam zorgkantoorregio	Nummer	Wlz-uitvoerder 2018
Groningen	5501	Stichting Zorgkantoor Menzis
Friesland	5502	Zorgkantoor Friesland B.V.
Drenthe	5503	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Zwolle	5504	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Twente	5505	Stichting Zorgkantoor Menzis
Apeldoorn, Zutphen e.o.	5506	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Arnhem	5507	Stichting Zorgkantoor Menzis
Nijmegen	5508	VGZ Zorgkantoor B.V.
Utrecht	5509	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Flevoland	5510	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
't Gooi	5511	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Noord-Holland Noord	5512	VGZ Zorgkantoor B.V.
Kennemerland	5513	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Zaanstreek/Waterland	5514	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Amsterdam	5515	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Amstelland en de Meerlanden	5516	Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid
Zuid-Holland Noord	5517	Stichting Wlz-uitvoerder Zorg en Zekerheid
Haaglanden	5518	CZ Zorgkantoor B.V.
Delft Westland Oostland	5519	Zorgkantoor DSW B.V.
Midden-Holland	5520	VGZ Zorgkantoor B.V.
Rotterdam	5521	Zilveren Kruis zorgkantoor N.V.
Zuid-Hollandse Eilanden	5523	CZ Zorgkantoor B.V.
Waardenland	5524	VGZ Zorgkantoor B.V.
Zeeland	5525	CZ Zorgkantoor B.V.
West-Brabant	5526	CZ Zorgkantoor B.V.
Midden-Brabant	5527	VGZ Zorgkantoor BV
Noordoost Brabant	5528	VGZ Zorgkantoor BV
Zuidoost Brabant	5529	CZ Zorgkantoor B.V.
Noord- en Midden-Limburg	5530	VGZ Zorgkantoor BV

Naam zorgkantoorregio	Nummer	Wlz-uitvoerder 2018
Zuid-Limburg	5531	CZ Zorgkantoor B.V.
Midden IJssel	5532	Salland Zorgkantoor B.V.

5522 is samengevoegd met regionummer 5519 van DSW